

Lekarze białostoccy

w okresach: międzywojennym i powojennym

Stanisław Hryniewicz (1902 – ?)

Urodził się w miejscowości Nowy Dwór w powiecie sokólskim. Jego rodzice byli rolnikami. Naukę w gimnazjum rozpoczął w Grodnie, ale maturę uzyskał w Warszawie w roku 1921. Zaraz po zdaniu egzaminu dojrzałości, wstąpił na Wydział Lekarski Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Po powrocie do Warszawy studia kontynuował na wydziale lekarskim tamtejszego uniwersytetu. Po uzyskaniu w roku 1929 dyplomu doktora wszech nauk lekarskich, rozpoczął pracę w Klinice Neurologiczno-Psychiatrycznej Uniwersytetu Poznańskiego. Początkowo zatrudniono go na stanowisku asystenta, a następnie awansowano na starszego asystenta.

W 1933 r. Stanisław Hryniewicz odbył półroczne szkolenie w zakresie histopatologii na Uniwersytecie w Monachium, u prof. Walthera Spielmeyera (jedna z chorób spichrzeniowych – lizosomalnych nosi nazwę choroby Spielmeyera-Sjörgena).

W okresie pracy w Klinice Neurologiczno-Psychiatrycznej w Poznaniu uczestniczył we wprowadzaniu najnowszych metod diagnostycznych i leczniczych. Kierował pracownią serologiczną, w której zajmował się głównie badaniem płynu mózgowo-rdzeniowego. W klinice zorganizował również pracownię histopatologiczną.

W kwietniu 1933 r. dr Hryniewicz przeniósł się do Szpitala Psychiatrycznego w Choroszczu. Został ordynatorem nowo otwartego Oddziału Neurologicznego. Oddział dysponował jedno-

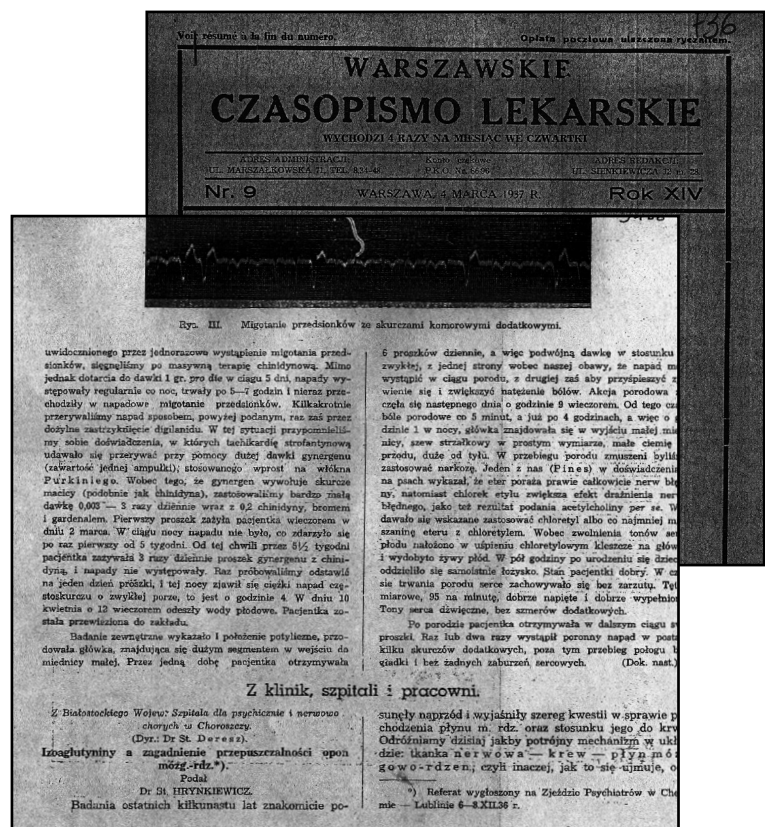
dwu-, najwyżej trzyosobowymi salami i był ewenementem nie tylko na Białostocczyźnie, ale w ogóle w polskich zakładach psychiatrycznych. Stanisław Hryniewicz zarządzał równocześnie laboratorium, które składało się z działów: anatomo-histologicznego, chemiczno-biologicznego i doświadczalnego. Badania przeprowadzano tam nowoczesnymi, jak na owe czasy, metodami. Wiele z nich dr Hryniewicz adaptował z poprzedniego miejsca pracy.

Z okresu białostockiego pochodzą liczne jego prace, dotyczące badań płynu mózgowo-rdzeniowego w niektórych chorobach neurologicznych i psychicznych, przepuszczalności opon mózgowo-rdzeniowych, objawów występujących po nakłuciu łądźwiowym, zawartości

alkoholu we krwi i w płynie mózgowo-rdzeniowym w schorzeniach neurologiczno-psychiatrycznych. Pisał również o nowych poglądach na chorobę Basedowa, o leczeniu malarią porażenia postępującego i o padaczce późnej. Prace te były drukowane w „Polskiej Gazecie Lekarskiej”, „Roczniku Psychiatrycznym” i w „Warszawskim Czasopiśmie Lekarskim” w latach 1935 – 1939.

Doktor Hryniewicz brał czynny udział w posiedzeniach Polskiego Zrzeszenia Lekarzy Województwa Białostockiego. Wygłosił wiele referatów.

Według oświadczenia jego żony, w końcu lipca 1944 r. został aresztowany i wywieziony na Syberię. Od tamtej pory nie kontaktował się z rodziną. Dalsze jego losy są nieznane.

Stanisław Bełdowski (1892 – 1941)

Urodził się w Smoleńsku. Tu ukończył szkołę średnią. Medycynę studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Moskiewskiego. Dyplom uzyskał w roku 1916. Do Białegostoku przybył prawdopodobnie zaraz po studiach. W których miejscach pracował, jako początkujący w zawodzie lekarz, nie udało się niestety ustalić. Wiadomo natomiast, że już w lipcu 1924 r. został wybrany na członka zarządu, nowo powołanego w Białymstoku, Polskiego Zrzeszenia Lekarzy Województwa Białostockiego.

Gdy 1926 r. w Białymstoku powstała Przychodnia Przeciwgruźlicza (kilka lat później przeniesiona na ul. Legionową 12), dr S. Bełdowski podjął w niej pracę. Pod kierownictwem dr. Józefa Lewitta praktykował tu do wybuchu wojny w 1939 r. Równocześnie pracował w Miejskim Szpitalu św. Rocha przy ul. Piwnej 16. Przez wiele lat pełnił tam funkcję ordynatora oddziału zakaźnego (z wydzielonymi łózkami dla chorych na gruźlicę).

W swojej pracy koncentrował się głównie na leczeniu chorych na gruźlicę

płuc. Zdobytą wiedzę rozwijał z pożytkiem dla pacjentów. Gdy zafascynowała go sztuczna odma opłucnowa, metoda wprowadzona w roku 1888 przez włoskiego klinicystę Carlo Forlaniniego, postanowił zastosować ją na jednym ze swoich pacjentów. Nowatorstwo tego zabiegu polegało na wprowadzeniu powietrza do jamy opłucnej, po uprzednim wypuszczeniu z niej wysiękowego płynu gruźliczego u chorego, który, oprócz wysiękowego zapalenia opłucnej, miał w płucu jamę gruźliczą. Dr Bełdowski przez kilka miesięcy dopełniał wytworzoną odmę, co poskutkowało znaczną poprawą zdrowia pacjenta.

Metoda Forlaniniego rozpowszechniła się w Europie na początku XX wieku. W Polsce w roku 1908 r. po raz pierwszy zastosowali ją w leczeniu gruźlicy płuc T. Borzęcki i S. Sterling – ftyzjatra z Łodzi

Wyniki leczenia tą metodą dr S. Bełdowski referował na posiedzeniach Polskiego Zrzeszenia Lekarzy Województwa Białostockiego. I tak w dniu 17.10.1929 r. prezentował wykład pt. „Demonstracja chorych leczonych odmą sztuczną”, w którym przedstawił kilku chorych, leczonych za pomocą odmy sztucznej, i omówił każdy przypadek. Na spotkaniu 10.05.1930 r. mówił o leczeniu gruźlicy płuc odmą sztuczną¹, a rok później, 10.02.1931 r., miał wykład pt. „Pokaz chorych z obustronną jednocześnie sztuczną odmą piersiową”. W swoich wystąpieniach poruszał wiele innych problemów dotyczących np. ropnia płuc, różnicowania zapalenia opon mózgowych, włośnicy, przedstawiał wyniki leczenia gruźlicy sanokryzyną. Tematyka referatów dr. Bełdowskiego świadczyła o jego zainteresowaniach zarówno diagnostycznych, jak i terapeutycznych.

Dr S. Bełdowski był żonaty. Miał dwoje dzieci: Tadeusza, urodzonego w 1928 r., który był profesorem i rektorem Wyższej Szkoły Inżynierskiej i Politechniki Białostockiej w latach 1971 – 1981 (zmarł w Warszawie w 1998 r.), i córkę Janinę.

Tadeusz pisał o ojcu: „[...] był lekarzem, ordynatorem szpitala zakaźnego i jednym z twórców nowoczesnej ftyzjatrii”.

Dr Bełdowski w czasie pracy.

W czasie okupacji, w roku 1941 r. Niemcy nakazali zarówno chorym, jak i personelowi natychmiastowe opuszczenie szpitala św. Rocha. Miał on być przeznaczony na wojskowy szpital zakaźny. Obsłudze medycznej zabroniono wzięcia jakiegokolwiek zaopatrzenia medycznego. Dr S. Bełdowski był wstrząśnięty tą decyzją i nie mógł się z nią pogodzić. Po powrocie do domu dostał silnych bólów klatki piersiowej. Wezwany lekarz, notabene kolega, podejrzewał zawał mięśnia sercowego. Po kilkunastu minutach nastąpił zgon. Było to 16.10.1941 r.

Dr Stanisław Bełdowski pochowany został w grobie rodzinnym na cmentarzu Farnym w Białymstoku, w pobliżu kościoła.

Mieczysław Sopek

Dr n. med., były wieloletni pracownik Zakładu Anatomii Prawidłowej UMB.

Magdalena Szkudlarek

Dr n. med., adiunkt Zakładu Anatomii Prawidłowej UMB.

¹ Referat pt. „W sprawie leczenia gruźlicy płuc odmą sztuczną”.